

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **Z. P.**, zast. Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem, se sídlem Na Zlatnici 301/2, Praha 4, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo náměstí 499/3, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 4. 2015, č. j. JMK 32151/2015, sp. zn. S-JMK 32151/2015/ODOS/Fö, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 13. 9. 2017, č. j. 62 A 189/2016 – 63,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 13. 9. 2017, č. j. 62 A 189/2016 - 63, **se zrušuje.**

II. Rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje ze dne 16. 4. 2015, č. j. JMK 32151/2015, sp. zn. S-JMK 32151/2015/ODOS/Fö, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce na nákladech řízení o žalobě celkem 15.342 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

IV. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce na nákladech řízení o kasační stížnosti celkem 13.228 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalovaný rozhodnutím uvedeným v záhlaví zamítl blanketní odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Pohořelice (dále též „správní orgán prvního stupně")

ze dne 9. 2. 2015, č. j. MUPO 04863/2015, sp. zn. MUPO 14585/2014 OD. Správní orgán prvního stupně rozhodl, že žalobce se dopustil správního deliktu tím, že v rozporu s § 10 odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), nezajistil, aby neztotožněná osoba, která dne 29. 5. 2014 v 17:51:22 hod. na ulici Znojemská v Pohořelicích řídila motorové vozidlo registrační značky X, jehož byl žalobce v uvedenou dobu provozovatelem, dodržela povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích, neboť tato osoba porušila § 18 odst. 4 zákona o silničním provozu stanovující, že v obci smí jet řidič rychlostí nejvýše 50 km/h, a naměřená rychlost uvedeného vozidla byla 70 km/hod., po odečtení tolerance měřícího zařízení 67 km/hod. Tím byl porušen § 18 odst. 4 zákona o silničním provozu. Uvedené jednání vykazuje znaky přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 zákona o silničním provozu. Žalobce tak spáchal správní delikt podle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu, za který mu byla podle § 125f odst. 3 a § 125c odst. 4 písm. e) zákona o silničním provozu uložena pokuta ve výši 2.000 Kč. Podle § 79 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, a § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb. zároveň byla žalobci uložena povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1.000 Kč.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu, kterou Krajský soud v Brně zamítl rozsudkem ze dne 1. 3. 2017, č. j. 62 A 189/2016 – 32. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 17. 5. 2017, č. j. 4 As 48/2017 – 34, rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 1. 3. 2017 zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení. Dospěl totiž k závěru, že se krajský soud nevypořádal s žalobními námitkami, v nichž žalobce namítal, že ulice Znojemská vede i mimo obec a že bylo žalobci jako přitěžující okolnost přičteno k tíži to, že označil jako řidiče vozidla osobu zemřelou.

[3] Krajský soud následně ve věci znovu rozhodl rozsudkem uvedeným v záhlaví, kterým žalobu zamítl. Krajský soud neshledal důvodnou námitku žalobce o pochybení správní orgánu prvního stupně spočívajícím v nenařízení ústního jednání, neboť se nejednalo o případ, kdy tak stanoví zákon, nebo kdy je to z jiných důvodů nezbytné. Krajský soud nepřisvědčil ani námitce, že žalobci bylo upřeno právo vyjádřit se k projednávané věci, neboť mu nic v uplatnění jeho práv ve správním řízení nebránilo, přesto však zůstal ve správním řízení zcela pasivní. V posuzované věci nelze podle krajského soudu aplikovat § 66 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích, jak tvrdí žalobce, nýbrž § 66 odst. 3 písm. g) zákona o přestupcích. Určení místa názvem ulice a obce spolu s uvedením času ve výroku rozhodnutí o deliktu konkretizuje skutek natolik přesně, aby nemohlo dojít k jeho záměně s jiným skutkem.

[4] Krajský soud nepřisvědčil argumentaci žalobce, že ulice Znojemská vede i mimo oblast ohraničenou dopravním značením začátek a konec obce, a že nelze vyloučit, že řidič žalobcova vozidla jel vyšší rychlostí právě mimo obec. Z fotodokumentace obsažené ve správním spisu je totiž zřejmé přesné místo změření rychlosti žalobcova vozidla, které se nachází v zastavěné části obce, tj. tam, kde je rychlost omezena na 50 km/hod. Nebylo tedy třeba provádět žalobcem navržený důkaz mapou ulice Znojemská, neboť i kdyby z této mapy vyplynulo, že je ulice Znojemská v Pohořelicích vyznačena i mimo území označené značkou začátek a konec obce, jak tvrdí žalobce, nemohlo by to zvrátit závěr o tom, že se žalobce dopustil správního deliktu.

[5] Krajský soud se neztotožnil ani s námitkou, že mu bylo při stanovení výše pokuty přičteno k tíži, že označil jako řidiče vozidla osobu zemřelou. Při stanovení výše pokuty je totiž správní orgán povinen zohlednit všechny okolnosti, které její výši mohou ovlivnit. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že tato procesní taktika je zástupci žalobce (společnosti FLEET Control, s.r.o.) vlastní i v jiných řízeních a že V. K. je opakovaně označován jako řidič vozidel, s nimiž byl spáchán přestupek napříč Českou republikou. Jednalo se přitom o vozidla různých provozovatelů. S tímto tvrzením se krajský soud ztotožnil, neboť i jemu je tato činnost uvedené společnosti známa. Nelze se tedy ztotožnit se žalobcem, že je mu kladeno k tíži to, že nemohl vědět, že osoba, která údajně v rozhodnou dobu řídila jeho vozidlo, krátce poté zemře. Naopak žalobci je kladeno k tíži to, že účelově jako údajného řidiče vozidla označil osobu, o níž v době, kdy tak činil, věděl, že již nežije. Takový procesní postup pak podle krajského soudu má být přitěžující okolností a žalobce si zvýšení uložené pokuty za toto jednání plně zasloužil.

II. Obsah kasační stížnosti

[6] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž nejprve poukázal na skutečnost, že již v žalobě namítal nezákonnost spočívající v tom, že správní orgán při úvaze o výši sankce považoval za přitěžující okolnost, že stěžovatel jako provozovatel vozidla sdělil správnímu orgánu totožnost řidiče vozidla, který zemřel krátce poté, co řídil vozidlo žalobce. Stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že mu jeho postup v řízení, nebo před zahájením řízení nemůže být kladen k tíži. Stěžovatel jakožto obviněný má totiž právo využívat veškerých možností obhajoby. Právní názor krajského soudu, že procesní postup stěžovatele, kdy jako řidiče označil osobu, o které věděl, že již nežije, lze hodnotit jako přitěžující okolnost, proto podle stěžovatele není správný.

[7] Takový skutkový stav ani nebyl náležitě zjištěn, neboť nebylo prokázáno, že by žalobce jím tvrzeného řidiče označil účelově nebo nepravdivě. Sama skutečnost, že zástupce žalobce téhož řidiče označil též v jiném řízení, neznamená, že vskutku neřídil vozidlo žalobce. Tato skutečnost nadto nebyla prokázána, krajský soud na jiná řízení neodkazuje, a tedy je jeho závěr nepřezkoumatelný. Ostatně pokud by vskutku žalobce sdělil správnímu orgánu nepravdivě, kdo byl řidičem jím provozovaného vozidla, dopustil by se jako provozovatel vozidla přestupku. Stěžovatel však za žádný takový přestupek postižen nebyl. Správní orgán i krajský soud tedy konstatoval jako přitěžující okolnost jednání, které je přestupkem, aniž by však žalobce byl za takový přestupek postižen. Krajský soud tedy nerespektoval presumpci neviny a zcela nedůvodně a bez důkazu nařkl stěžovatele z protiprávního jednání.

III. Posouzení kasační stížnosti

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[9] Z provedené rekapitulace je zřejmé, že v posuzované věci se jedná především o posouzení, zda lze tvrzení stěžovatele o tom, že jeho vozidlo řídila jiná osoba, která byla v době spáchání přestupku upoutána na lůžko a několik dní poté zemřela, považovat za přitěžující okolnost při ukládání sankce za správní delikt.

[10] Pro úplnost a přehlednost Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel byl v průběhu správního řízení zastoupen společností FLEET Control, s. r. o. Prostřednictvím tohoto zástupce reagoval na výzvu správního orgánu prvního stupně provozovateli motorového vozidla přípisem doručeným správnímu orgánu dne 16. 6. 2014, v němž uvedl, že v době uvedené ve výzvě měl vozidlo k užívání a řídil jej pan V. K. Správní orgán prvního stupně dotazem u Oblastní nemocnice Jičín a.s. zjistil, že pan K. byl v době spáchání přestupku, tj. 29. 5. 2014, v této nemocnici hospitalizován. Dotazem na Městský úřad Jičín správní orgán prvního stupně dále zjistil, že pan K. dne X zemřel. V době, kdy stěžovatel tvrdil, že pan K. řídil jeho vozidlo, tedy již byl pan K. mrtvý. Správní orgán prvního stupně následně v rozhodnutí ze dne 9. 2. 2015, č. j. MUPO 04863/2015 v rámci svých úvah o výši pokuty uvedl, že je vhodné přihlédnout též k tomu, že právní zástupce účastníka uvedl jako odpovědnou osobu z přestupku zemřelého člověka. Proto, ačkoli zjistil též řadu polehčujících okolností, uložil pokutu uprostřed rozmezí sankční sazby.

[11] Z výše uvedeného jednoznačně vyplývá, že správní orgán prvního stupně zjistil, že stěžovatelem uváděný řidič vozidlo neřídil, neboť byl v době spáchání přestupku hospitalizován. Námitka stěžovatele, že skutkový stav nebyl řádně zjištěn, proto není důvodná. Stejně tomu je v případě námitky, že nebylo prokázáno, že by stěžovatel (jeho zástupce) jím tvrzeného řidiče označil účelově nebo nepravdivě. Z toho, že pan K. vozidlo neřídil kvůli tomu, že byl hospitalizován v nemocnici, totiž vyplývá, že stěžovatel (jeho zástupce) si musel být vědom nepravdivosti svého tvrzení, v němž tvrdil opak.

[12] Za této situace, kdy byla listinnými důkazy prokázána nepravdivost tvrzení stěžovatele o tom, že jeho vozidlo řídil pan K., je účelový a nedůvodný také argument stěžovatele, že označení tohoto řidiče v jiném řízení neznamená, že neřídil vozidlo stěžovatele. Důvodná není námitka, v níž stěžovatel krajskému soudu vytýká, že neodkazuje na jiná řízení, v nichž byl pan K. označován jako řidič vozidla, s nímž byl spáchán přestupek. Konstatování krajského soudu, že mu je tato praxe společnosti FLEET Control, s. r. o. stejně jako žalovanému známa, totiž považuje Nejvyšší správní soud za dostačující; a to s ohledem na skutečnost, že uvedená společnost tuto procesní taktiku běžně používá, a správním soudům je proto dobře známa, viz např. rozsudek ze dne 16. 6. 2016, č. j. 6 As 73/2016 – 40, v níž Nejvyšší správní soud ve skutkově obdobné věci (v níž byla žalobkyně stejně jako v posuzované věci zastoupena společnosti FLEET Control, s. r. o. a tvrdila, že řídila osoba, která však ve skutečnosti řídit nemohla, neboť byla upoutána na lůžku a nedlouho po spáchání přestupku zemřela), přiléhavě vyslovil, že označení zesnulého *„jako řidiče stěžovatelčina vozidla bylo účelovou a zjevnou procesní obstrukcí, nadto je nelze za daných okolností označit jinak než jako hyenismus.“*

[13] To, že stěžovatel za nepravdivé a účelové tvrzení o tom, kdo řídil jeho vozidlo, nebyl potrestán, nijak nevyvrací výše uvedené závěry. K argumentaci stěžovatele, že pokud

by vskutku sdělil správnímu orgánu nepravdivě, kdo byl řidičem jím provozovaného vozidla, dopustil by se jako provozovatel vozidla přestupku, lze pouze uvést, že nepravdivost tohoto tvrzení stěžovatele byla jednoznačně prokázána, což svědčí o tom, že mohla být naplněna skutková podstata přestupku podle podle § 49 odst. 2 písm. b) zákona o přesupcích, dle kterého *přestupku se dopustí ten, kdo úmyslně naruší občanské soužití tím, že jiného nepravdivě obviní z přestupku.* Nejvyšší správní soud v této souvislosti zdůrazňuje, že závěr o spáchání tohoto přestupku mu nepřísluší v posuzované věci učinit, neboť předmětem řízení v posuzované věci není tento přestupek, ale posouzení předmětného správního deliktu stěžovatele. Tím, že krajský soud lživé tvrzení stěžovatele (jeho zástupce) o osobě, která spáchala přestupek, přičetl stěžovateli k tíži, proto nedošlo k porušení zásady presumpce neviny, jak tvrdí stěžovatel v kasační stížnosti, neboť krajský soud se stejně jako Nejvyšší správní soud žádným způsobem nevyjádřil k otázce, zda je stěžovatel v důsledku svého předmětného lživého tvrzení vinen z přestupku. To ostatně ani není možné, neboť sdělení o osobě, která měla vozidlo řídit, neučinil stěžovatel osobně, nýbrž jeho zmocněnec ve správním řízení.

[14] Nejvyšší správní soud následně přistoupil k posouzení, zda správní orgány a krajský soud postupovaly správně, když lživé tvrzení o tom, že vozidlo stěžovatele řídila zemřelá osoba, hodnotily jako přitěžující okolnost při ukládání sankce. Nejvyšší správní soud v prvé řadě konstatuje, že procesní taktika a způsob obhajoby stěžovatele jakožto osoby obviněné ze správního deliktu byla výlučně v jeho dispozici. Obviněný ze správního deliktu může na svou obhajobu uvádět jakákoli tvrzení, popř. může zůstat nečinný, a je na správním orgánu, aby zjistil skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Případná nepravdivá tvrzení obviněného tak má správní orgán vyvrátit. Volba procesní taktiky tak podle Nejvyššího správního soudu představuje právo obviněného, nikoli přitěžující okolnost (byť doznání viny a lítost mohou být hodnoceny jako polehčující okolnost). Nezbývá proto než přisvědčit stěžovateli, že není správný právní názor krajského soudu, který procesní postup stěžovatele (jeho zástupce) spočívající v tom, že jako řidiče označil osobu, o které věděl, že již nežije, vyhodnotil jako přitěžující okolnost. Z obsahu rozhodnutí je zřejmé, že stejného pochybení se dopustil také správní orgán prvního stupně, který stěžovateli uložil v rámci zákonné výměry, která činí 1.500 Kč až 2.500 Kč, pokutu ve výši 2.000 Kč. Žalovaný ve svém rozhodnutí v tomto směru žádné úvahy neuvedl. Správné posouzení polehčujících a přitěžujících okolností má přitom vliv na výši uložené sankce a tím i na zákonnost rozhodnutí správních orgánů.

[15] Nad rámec potřebného odůvodnění Nejvyšší správní soud konstatuje, že v rámci hodnocení osobnosti pachatele správního deliktu však je možné přihlédnout k okolnosti (kterou je ovšem třeba postavit najisto), že již před spácháním deliktu uzavřel smlouvu se společnosti FLEET Control, s. r. o. Ta, jak Nejvyšší správní soud vyslovil v již zmíněném rozsudku ze dne 16. 6. 2016, č. j. 6 As 73/2016 – 40, *„poskytuje své služby v rámci tzv. pojištění proti pokutám za dopravní přestupky (jak plyne už z názvu a obsahu webové stránky provozované na jí drženém doménovém jméně nechcipokutu.cz).“* Pokud obviněný z deliktu platí této společnosti za takové „pojištění“, lze usuzovat, že to svědčí o jeho celkově negativním vztahu k dodržování povinností stanovených právními předpisy upravujícími provoz na pozemních komunikacích. Je totiž zřejmé, že taková osoba pohrdá pravidly silničního provozu a nehodlá se jimi řídit, přičemž spoléhá na to, že pomocí služeb poskytovaných v rámci příslušného „pojištění“ nebude za takové protiprávní jednání nijak

postižena. Netřeba zdůrazňovat, že jednání řidičů, kteří již předem počítají s tím, že pravidla silničního provozu nebudou respektovat a že jim za to nehrozí žádná sankce, je vysoce společensky nebezpečné a znamená ohrožení životů, zdraví a majetku jiných účastníků silničního provozu. Takovou skutečnost lze v rámci hodnocení osoby odpovědné za správní delikt (samozřejmě nikoli paušálně, nýbrž při zohlednění konkrétního případu) hodnotit jako přitěžující okolnost.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[16] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil, neboť je zjevné, že stěžovatel se úspěšně dovolal důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nesprávného posouzení věci krajským soudem. Již v řízení o žalobě zde byl dán důvod pro zrušení rozhodnutí žalovaného spočívající v pochybení při stanovení výše sankce a krajský soud by v novém žalobním řízení nemohl učinit nic jiného, než toto rozhodnutí zrušit. Proto povaha věci umožňuje Nejvyššímu správnímu soudu o žalobě sám rozhodnout a podle § 110 odst. 2 písm. a), § 78 odst. 1 věty první, odst. 3 a odst. 4 s. ř. s., současně se zrušením napadeného rozsudku zrušit pro nezákonnost také rozhodnutí žalovaného, a věc mu vrátit k dalšímu řízení. V něm je žalovaný v souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s. použitého přiměřeně podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. vázán výše vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

[17] Protože Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu, musel rozhodnout o nákladech řízení před krajským soudem i o nákladech řízení o kasačních stížnostech (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s). Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel měl v řízení úspěch, proto má proti žalovanému právo na náhradu nákladů v obou soudních řízeních. K plnění určil soud žalovanému přiměřenou lhůtu.

[18] Pokud jde o řízení před krajským soudem, vznikly v těchto řízeních stěžovateli náklady v podobě zaplaceného soudního poplatku ve výši 3.000 Kč. Výše odměny zástupci stěžovatele za zastupování v řízení o žalobě byla stanovena za tři úkony právní služby [převzetí a příprava zastoupení na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb, písemné podání soudu ve věci samé (žaloba ze dne 18. 6. 2015) a replika k vyjádření žalovaného ze dne 15. 10. 2015] podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif. Zástupci stěžovatele tak náleží odměna za tři úkony právní služby po 3.100 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu], celkem 9.300 Kč. Vedle toho má stěžovatel též právo na náhradu hotových výdajů svého zástupce ve výši 300 Kč za každý úkon (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), celkem 900 Kč. Zástupce stěžovatele doložil, že je plátce DPH, proto se náklady ve výši 10.200 Kč zvyšují o 21 % na 12.342 Kč. Celkem má stěžovatel právo na náhradu nákladů za řízení o žalobě ve výši 15.342 Kč.

[19] V řízeních před Nejvyšším správním soudem vznikly stěžovateli náklady v podobě zaplacení soudního poplatku ve výši 5.000 Kč. Výše odměny zástupci stěžovatele za zastupování v řízeních o kasační stížnosti byla stanovena za dva úkony právní služby spočívající v písemných podáních soudu ve věci samé (kasační stížnost ze dne 8. 3. 2017 a kasační stížnost ze dne 27. 9. 2017) podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu. Zástupci

stěžovatele tak v řízení o kasační stížnosti náleží odměna za dva úkony právní služby po 3.100 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu], celkem 6.200 Kč. Vedle toho má stěžovatel též právo na náhradu hotových výdajů svého zástupce ve výši 300 Kč za každý úkon (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), celkem 600 Kč. Zástupce stěžovatele doložil, že je plátce DPH, proto se náklady ve výši 6.800 Kč zvyšují o 21 % na 8.228 Kč. Celkem má stěžovatel právo na náhradu nákladů za řízení o kasačních stížnostech ve výši 13.228 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. prosince 2017

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu